

Vinkenbaanverslag 2016

Richard Reijnders

Maart

In maart werd het vinkentouw weer gehesen. Er werd vooral geaasd op Bonte Strandlopers. En met succes, er werden er in totaal 55 van gevangen. Vooral bijzonder als je bedenkt dat er de rest van het jaar nog maar 1 van werd gevangen (!).

Maar maart had nog veel meer in petto: Goudhaantjes!! Herfst daarvoor was er een flinke invasie van geweest. Normaliter merk je daar in het daaropvolgend voorjaar helemaal niets van. Algemene latu senso is dan ook dat het overgrote deel van die invasiegasten het niet redt, en werd er aangenomen dat het hier toch eigenlijk wel een soort van “dead end street” betreft. Maar 2016 bewees (in ieder geval voor één keer) anders. Vanaf eind maart was er massale terugtrek naar de broedgebieden. In 1 week tijd werden er 150 Goudhaantjes gevangen.

Grappige was dat zo'n 95% van de vogels mannetjes waren. In april zou dat heel anders uitpakken. Maar daarover later meer.

Nu eerst een fantastisch verhaal. Op één van die goudhanen-dagen was ik de ringer. Ik ving 35 Goudhaantjes. Allemaal mannetjes. De meeste ving ik tijdens het tweede rondje langs de mistnetten, toen er net een bui kwam. Bij terugkomst in de hut de Goudhanen vanuit de draagzakken overgeplaatst naar de roerdozen. In ieder geval meerdere exemplaren waren nogal nat geworden, en in zo'n roerdoos drogen zij een stuk sneller dan in zo'n draagzak. Eerste paar minuten zaten ze een beetje kleumerig voor het gaas. Maar al snel begonnen zij op te drogen. Plots begon één van de mannetjes te zingen. Echt fantastisch om zo te horen in de hut. Maar het werd nog veel fantastischer. Dat ene mannetje kreeg al heel snel bijval en al gauw was de gehele doos (waren allemaal mannetjes ook natuurlijk) aan het zingen. Mega-schattig echt gewoon.

Verder deze maand 3 Bontbekplevieren, 1 Kleine Plevier en een Goudhaan met Engelse ring (!).

April

In april nog maar liefst 79 Goudhaantjes gevangen (laat (!)). En het hele leuke: allemaal vrouwtjes. Heel duidelijk komen de vrouwtjes later door dus dan de mannetjes. Erg gaaf.

Er werden stevig Kleine Plevieren gevangen, in totaal 8 deze maand. Verder ook een mooie Beflijster door Leo. Op de 14^e een vreemd dagje. Slechts 6 vogeltjes werden gevangen, maar wel ook een Bokje en een Porseleinhoen.

Koekoek

Foto: Richard Reijnders

Porseleinhoen

Foto: Richard Reijnders

Op de 21^e werd ook nog een Porseleinhoen gevangen. Op de 25^e de eerste trutten (4). Op de 27^e maar liefst 25 zelfs. Bij deze 25 ook een reeds geringde vogel met ook kleurringen. Dit was een vaste Terschelling-ganger. Zijn kleurcombinatie was verkleurd, dus hebben we die vervangen door nieuwe kleurringen. De vogel werd enige dagen later weer afgelezen op Terschelling. Echt heel sterk. Het begint er steeds meer op te lijken dat alle Rosse Grutto's een vaste plek hebben in de Waddenzee om op te vetten voordat zij doorgaan naar hun broedgebieden in Siberië. Overigens werden minstens drie van de 25 vogels van deze dag de volgende 2 avonden afgelezen voor de oostkust van Texel.

Daarna leek het een beetje op en werden nog maar 10 trutten gevangen. Jammer.

Mei

De 1^e van de maand een waardeloze vangochtend, maar 's avonds zowaar 18 trutten. Helaas wel de laatste van dit jaar. Wat is er toch veel veranderd ten opzichte van vroeger (global warming (?)). De volgende dag een hele knappe vangst van een Koekoek. Ook een Zwartkop met Belgische ring. Op de 6^e o.a. een Grauwe Vliegenvanger. En op de 7^e maar liefst 6 Grauwe Vliegenvangers zelfs (door Leo). En een Bonte. Sowieso was er die dag (voor voorjaarsbegrippen) veel aankomst. De 8^e helemaal een mooie vangdag. Met maar liefst 45 vogels. Waaronder Camilla Dreef, maar ook o.a. Kwartel, Kievit, Zilverplevier, Oeverloper, Spotvogel en weer een Bonte Vliegenvanger. Kijk, daar doe je het voor.

Bonte Vliegenvanger

Foto: Richard Reijnders

Volgende dag een hele memorabele. Voor het eerst vingen wij een echte dwaalgast in het voorjaar: een Noordse Nachtegaal. Vette credits voor André en Jan. En (hoe verzin je het) op de 12e opnieuw een echte dwaalgast in het voorjaar: een Orpheusspotvogel. Door Jan weer. En ook nog eens 3 Zilverplevieren. Niet verkeerd. Al vele tientallen jaren vroegen wij ons af

waarom wij nooit iets zeldzaams vangen in het voorjaar. En nu gewoon 2 op een rij. Echt super..

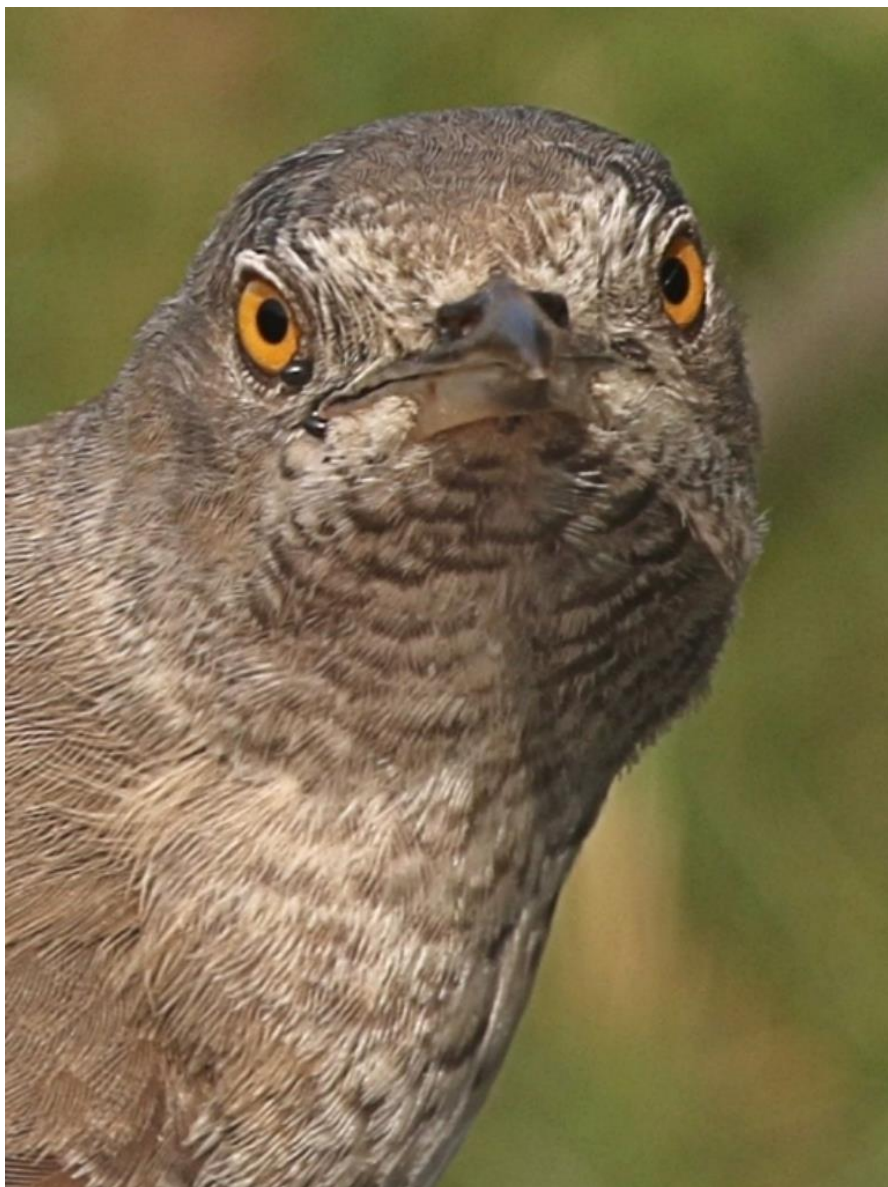
De 17^e opnieuw een hele vermakelijke vangdag. Niet veel, maar wel o.a. 2 Kwartels, Kievit, Zilverplevier, Oeverloper en eindelijk een Kanoetstrandloper (ook de enige dit jaar).

Kanoet

Foto: Richard Reijnders

De rest van de maand beetje zeuren, maar op laatste vangdag van de maand (de 29^e) een supermooie man Sperwergrasmus gevangen door Leo. Pas onze tweede ooit in het voorjaar..

Sperwergrasmus

Foto: Leo Heemskerk

Juni

Eerste dag van de maand al een hele leuke. Hele mooie man Kwartel, dito Kleine Bonte Specht en een Boomleeuwerik. Kwaliteit voor kwantiteit. Eerste Witgatten naar zuid (waarvan 1 gevangen) en een Grauwe Kiekendief (ook naar zuid). Mooiere start van de maand kun je je haast niet indenken.

Kwartel

Foto: Richard Reijnders

Kleine Bonte Specht

Foto: Richard Reijnders

Rest van de maand erg magertjes, met alleen op de 25^e opnieuw een hele leuke vangdag. Maar liefst 96 vogels (veel voor juni), waaronder Scholekster, Bosruiter en 2 Kleine Plevieren.

Scholekster

Foto: Richard Reijnders

Juli

Vanwege de aanhoudende westenwinden een zeer magere maand. Op de 17^e werd door Leo een vrouw Roodmus gevangen met broedvlek. Hele mooie vangst natuurlijk en het begin van een geweldig verhaal (maar daarover meer in deel II). Op de 18^e werd er een Koekoek gevangen. Verder o.a. 2 Kuifmezen, 2 Kleine Bonte Spechten, Boomleeuwerik en 2 Snorren (waarvan 1 adult met slagpenrui). De doelsoort voor eind juli, de Nachtegaal, werd vrijwel niet gevangen. Het lijkt stiekem met deze soort toch niet zo goed te gaan, want minstens de laatste 10 jaar vangen wij ze veel minder dan daarvoor.

Vinkenbaanverslag 2016, deel 2

Tim van der Meer

Augustus

Vorig jaar augustus werd op VRS Castricum het wiel opnieuw uitgevonden met betrekking tot het vangen van Gele Kwikstaarten. Een soort die laatste jaren toch erg weinig gevangen werd. In 2015 werden er 40 gevangen, maar deze zomer liep het nog beter en vingen we 59 Gele Kwikstaarten. (Onder)soort bepaling is niet altijd gemakkelijk, maar bij 5 vogels konden we met zekerheid zeggen dat het om Engelse Gele Kwikstaarten (*Motacilla flava*

flavissima) ging, deze hebben een gele wenkbrauwstreep, maar dit is voornamelijk duidelijk bij vermoedelijk jonge mannetjes. Dit was tevens een nieuw jaarrecord voor deze (onder-)soort. De hoofdmoot van de Gele Kwikstaart-vangsten zijn eerstejaars. Adulte Gele Kwikstaarten werden weinig gevangen, maar één van de adulte vogels die werd gevangen op 24 augustus viel direct op door zijn donkergrijze kruin en nog donkerdere wang. Een adulte man Noordse Gele Kwikstaart (*Motacilla flava thunbergi*) dus! Deze (onder)soort is pas twee keer eerder met zekerheid gevangen bij ons.

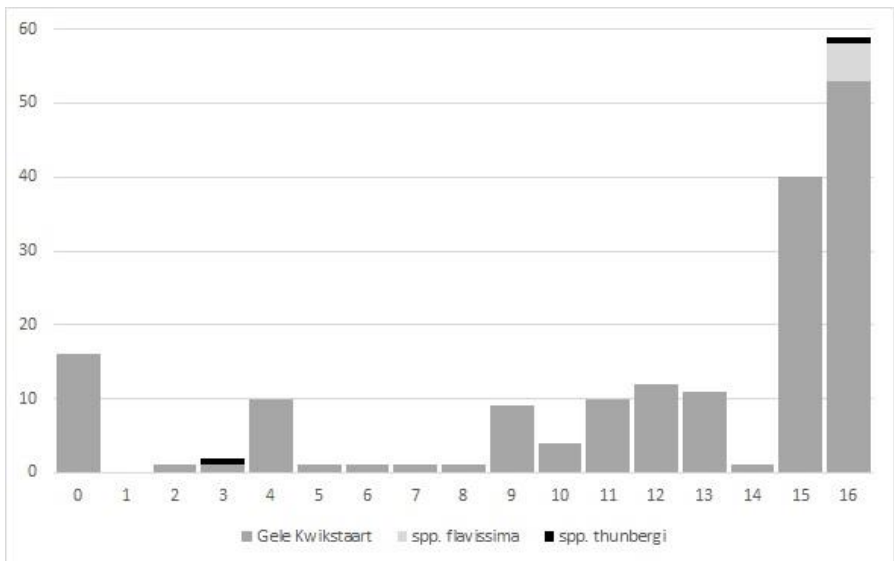

Foto: Gele Kwikstaarten (Tim van der Meer & Jan Visser): portretten van *Motacilla flava flava*, *M. f. thunbergi* en *M. f. flavissima*

In het voorjaar zat een mannetje Roodmus een tijdlang te zingen in de buurt van het vanggebied. In de periode hierna was hij een tijd spoorloos. Op 5 augustus zat hij opeens volop te roepen en zingen bij een van de netsecties. We speelden gelijk het geluid af, en tijdens de volgende ronde bleek een juveniele Roodmus in het net te hangen. Een serieus bevestigd en succesvol broedgeval dus! Nadat LH in eerder in juli het vrouwtje al had gevangen, waar nog sporen van een broedvlek op de buik te zien waren. In hetzelfde rondje vloog ook het adulte mannetje in het net, een prachtig rode vogel. Het pas net vlieg vliegende jong werd samen met zijn vader op een veilig plekje losgelaten.

Foto Roodmussen (Vincent van der Spek): juveniel en adult man Roodmus

Grafiek: aantallen gevangen Gele Kwikstaarten (*M. f. flava*) per jaar tussen 2000-2016, inclusief 2 vangsten van *spp. thunbergi* (2003 en 2016) en 5 vangsten van *spp. flavissima* (2016)

In de nacht van 12 op 13 augustus was een meteorietenregen voorspeld. TM besloot 2 uur vroeger naar de baan te gaan dan gebruikelijk om deze te aanschouwen. Naast de hut hebben wij een grofmazig net staan (Net F) die gebruikt kan worden voor het vangen van middelgroot tot grote vogels, o.a. in de nacht. Dit net werd als enige opgedaan om half 4 's nachts. Zittend op het bankje naast de hut kwam er een jagende uil voorbijglijden, hij ging precies het hoekje om richting net F, snel kijken dus. Hij hing erin! Na een uithaal van de uil wist TM hem uit het net te krijgen en bleek het een Kerkuil te zijn. De allereerste ooit voor VRS Castricum. Deze geringde jonge vogel was 2 maanden eerder geringd door GK in Bakkum-Noord, op 6 kilometer afstand van de baan.

Op 17 augustus werden 6 Watersnippen en 1 Bosruiter in 1 slag gevangen, de Bosruiter landde mooi op het geluid en de ook al reagerende Watersnippen maakten een schijnlanding bij de Bosruiter. Kort hierna zat er 1 geringde Watersnip in de vijver, er werd eerst kort aangenomen dat het 1 van de 6 van hiervoor was. Uiteindelijk toch maar het net dichtgetrokken, bleek de snip een PRAAG-ring te dragen! We wachten de data over de terugmelding nog af.

Schitterende vangdagen bleven zich opstapelen in de rest van augustus, maar 24 augustus spande de kroon met 218 vogels van 30 verschillende soorten in en onder de netten. Deze dag vingen wij o.a. Goudplevier, Snor, 2 IJsvogels, 3 soorten zwaluwen en een aantal van de bovengenoemde Gele Kwikstaarten.

Verdere hoogtepunten: 4 Waterrietzangers, 1 Grote Karekiet, 1 Noordse Nachtegaal (de 2^e voor 2016, ook een jaarrecord), 6 Draaihalzen, 11 IJsvogels, 3 soorten zwaluwen, 1 Meerkoet, 1 Wilde Eend en 2 Blauwe Reigers op 18 augustus.

Steltlopervangsten o.a.: 28 Witgatjes, 3 Oeverlopers, 2 Groenpootruiters, 14 Watersnippen, 10 Goudplevieren, 2 Bontbekplevieren en de enige Wulp en Regenwulp van dit jaar.

September

De maand begon zoals gebruikelijk rustig, er werd gesprokkeld met wat leuke steltlopers zoals een IJslanse Tureluur (*Tringa totanus robusta*) op de 5^e, een enorme Tureluur met vleugel van 180 mm, aan de grootte en donkere bovendelen is deze ondersoort te herkennen. De eerste knaller werd gevangen op de 8^e, een Struikrietzanger, die onderscheiden wordt van de Kleine Karekiet en Bosrietzanger door de korte en 'ronde' vleugel, en 4 versmallingen op de buitenvlaggen van handpennen 2-5. Op 10 september

hing er een Kleine Spotvogel in het net. Een prachtig klein en compact zangertje die ook wat op de rietvogels lijkt. Tot voor kort zeer zeldzaam in Nederland zijn er de afgelopen jaren wat meer gevallen. Sinds de eerste 2 in 2013 is dit al onze 4^e vangst van deze soort, optimalisering van het geluid kan hierin meespelen.

Deze maand begonnen we weer met het pogen te vangen van Bokjes in een natte sectie in het westelijk vanggebied. Na vorig jaar een nieuw jaarrecord bereikt te hebben, werd dit jaar dezelfde opstelling gebruikt (het 'Bokkenet', aangevuld met een extra dwarsnetje en de overige standaard netten in de West-sectie). Er werden veel Zwartkoppen geringd deze maand, en 2016 bracht een nieuw jaarrecord. Het aantal mooie vangdagen, gecombineerd met 'fall'-achtige aankomst en waarschijnlijke reactie op het geluid van Sperwergrasmus spelen hierin mee. In 2016 sneuvelden de jaarrecords van meerdere algemene soorten: Zwartkop (3896), Roodborst (1978), Zanglijster (521), Merel (1324).

Verdere hoogtepunten: de 5^e Kleine Bonte Specht van het jaar (evenaring jaarrecord), 4 Sperwergrasmussen, 10 Bladkoninkjes, 27 Grote Gele Kwikstaarten, 19 Huiszwaluwen, 2 Sperwers en een juveniele Knobelzwaan.

Steltlopervangsten o.a.: 5 Steenlopers, 7 Goudplevieren en een spectaculaire vangst door RR, HL en JvR van een 1kj Zilverplevier op de 17^e.

Oktober

Voor het Bokje sneuvelde het jaarrecord van 2015 deze maand opnieuw. In totaal werden er in 2016 26 geringd, waarvan 18 in oktober. Ook Bladkoninkjes zetten lekker door deze maand, met 5 op 1, en 6 op 3 oktober. In totaal werden er dit jaar 33 Bladkoninkjes nieuw geringd. Op 1 oktober vingen we 2 Bokjes, één Groenlandse tapuit (*Oenanthe oenanthe leucorha*, te herkennen aan o.a. de langere vleugelmaat) en hadden we wederom een nieuw record voor Zwartkop: 245 op één dag! Op 8 oktober werd eindelijk de eerste Grote Pieper voor het jaar gevangen, na veel mislukte pogingen. Ook hingen er die dag 2 beflijsters in het net. Ook op 11 oktober vingen we 1 Grote Pieper en 2 Beflijsters. Beide soorten worden vaak in de vlucht herkend en dan naar beneden gelokt met het geluid. Voor de Grote Pieper moeten we het geluk hebben dat ze tussen de slagnetten gaan zitten, voor de Beflijsters in het najaar moeten we het geluk hebben dat ze in een van de mistnetten vliegen.

De goede start van de maand was een voorbode voor nog meer moois. Op 20 Oktober een echte 'gaatjesdag' met in de ochtend een Pallas' Boszanger.

De gehele dag bleven er Roodborsten binnenkomen (een echte tsunami aan Roodborsten aldus Jan Visser) en ook van deze soort werd het dagrecord verbroken: 249. Bovendien hing er in het laatste rondje een felle Klapekster in het net. Vrijdag 21 oktober werd een historische dag met een nieuwe baansoort: in het laatste 'opruimrondje' hing er een heuse Kroonboszanger in het net. Het tweede geval voor Nederland en het 10^e geval voor Europa. Tijdens het jubelen in de hut werd er ook nog een prachtige Strandleeuwerik gevangen met het slagnet.

Op 24 oktober werd de eerste Pestvogel van dit jaar gevangen. Op 31 oktober werden er 6 Pestvogels geringd, een nieuw dagrecord. Op deze dag ook 2 vrouwtjes Noorde Goudvink (*Pyrrhula pyrrhula pyrrhula*). Deze zijn te herkennen aan de grootte en hadden vleugellengtes van 93 en 95 mm. Op 2 nachten in oktober werden er Waterrallen gevangen. Dit leverde 95 Waterrallen en 6 Waterhoentjes op. Ook werd een aberrant gekleurde Waterral gevangen (**zie foto**).

Verdere hoogtepunten: Dwerggors (6 okt), Raddes' Boszanger (12 okt), Siberische Tijf (16 okt), Spreeuw met een ring uit Litouwen (17 okt), 1 Geelgors, 29 Bladkoninkjes, 575 Goudhaantjes, 3 Baardmannetjes, 1524 Roodborsten, 1 Zwarte Roodstaart, 2 Boomleeuweriken, 15 Waterpiepers en 16 Oeverpiepers.

Foto "diluted" waterral (Tim van der Meer): 2 adulte vrouwen Waterral, een exemplar met de mutatie Bruin: "Onvolledige oxidatie van het eumalenine recessief en geslachtsgebonden dus dit individu moet een vrouw zijn" – pers. comm. Hein van Grouw

Foto Kroonboszanger (Tim van der Meer): Kroonboszanger 1kj

Groepsfoto Kroonboszanger (Paul Ruiters): vele toegesnelde vogelaars bewonderen de Kroonboszanger na de terugvangst op 22 oktober.

November

Dit jaar was er weer een invasie van Pestvogels. Meerdere groepjes werden gelokt met het geluid, maar Pestvogels blijven moeilijk te vangen. Wij vangen ze haast nooit in het mistnet, dus de enige optie is ze te pogen op het slagnet te lokken. In 2012 hadden we deze soort voor het laatst bij de baan, en leerden we hoe we ze het beste op de grond tussen de slagnetten konden krijgen. Dit jaar pakte dat weer goed uit en we vestigden een nieuw record met 13 geringde Pestvogels. Het blijven schitterende beesten die veel kleur aan de late herfst geven. Op 1 november ving we naast 3 Pestvogels ook 2 Buidelmezen. Op 9 november werd opnieuw een nieuwe baansoort gevangen door AW en JV: een eerstejaars vrouw Wintertaling hing in het Bokken-netje. Van een echte barmsijzen invasie was helaas geen sprake, maar toch werden er 34 Grote Barmsijzen geringd. Ook werd er een Kleine Barmsijzen met een London-ring gevangen.

Foto Pestvogel (Tim van der Meer): Pestvogel, adult man

December

Het seizoen ging in december als een nachtkaaars uit, en buiten 3 Puttertjes op de 5^e werden er nauwelijks nog vogels gevangen. Al met al een schitterend jaar, met 3 nieuwe baansoorten. In totaal vingen we 15.281 nieuwe vogels verdeeld over 135 soorten. Ongekende aantallen voor een jaar zonder echte 'wintervangdagen'. Zoals in dit verslag vermeld werden er meerdere jaarrecords van ook voornamelijk algemene soorten verbroken. Drie nieuwe baansoorten vangen in één jaar is al een tijd niet gebeurd. Voorheen nog nooit eerder gevangen op VRS Castricum: Kerkuil, Wintertaling en de Kroonboszanger, een letterlijke kroon op het jaar!